

ULVILAN TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2023 ARVIOINTIKERTOMUS

SISÄLLYSLUETTELO:

1	TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA.....	2
1.1.	Kokoonpano.....	2
1.2.	Tehtävät, toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet.....	2
1.3.	Yhteys tilintarkastajaan	2
1.4.	Toimintamuodot.....	3
2	TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEKÄ TOIMINNAN TARKOITUKSENMUKAISUUDEN JA TULOKSELLISUUDEN ARVIOINTI.....	3
2.1.	Kaupunginhallitus / Tietohallinto.....	3
2.2.	Sivistyslautakunta	4
2.2.1	Varhaiskasvatus.....	4
2.2.2	Peruskoulutus/ alakoulut	5
2.2.3	Peruskoulutus / yläkoulu.....	6
2.2.4	Lukio.....	7
2.2.5	Hyvinvoinnin ja terveyden tavoitteiden arviointi.....	8
2.3.	Tekninen lautakunta	8
2.4.	Kaupungin taloutta kuvaavien tunnuslukujen toteutuminen.....	8
3.	KAUPUNKIKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	9
4.	YHTEENVETO.....	10

1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

1.1. Kokoonpano

Kuntalain 121.1§:n mukaan kaupunginvaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 9.8.2021 §45 valinnut tarkastuslautakuntaan toimikaudeksi 2021-2024 seuraavat jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi kaupunginvaltuusto on 20.9.2021 § 74 valinnut Jari Holmbergin varajäseneksi Matti Tuomisen.

Kaupunginvaltuusto on 19.9.2022 päätöksellä 37§ myöntänyt Harri Hurstille eron tarkastuslautakunnan varapuheenjohtajuudesta ja valinnut tarkastuslautakunnan varapuheenjohtajaksi Vesa-Pekka Rauneen.

Varsinainen jäsen		Henk.koht.varajäsen	
Jari Holmberg, pj.	(9)	Matti Tuominen	(0)
Vesa-Pekka Raune, vpj.	(9)	Pekka Tuori	(0)
Hannele Pohjavirta	(7)	Johanna Honkaranta	(0)
Mikael Albrecht	(7)	Juha Jänismäki	(0)
Antti Roine	(7)	Juha Hernberg	(2)
Tuija Itkonen	(9)	Virpi Äijö	(0)
Merja Pihlajasaari-Mäntynen	(5)	Tiina Ilveskoski	(0)

Suluissa on esitetty osallistumiskerrat kokouksiin. Kokouksia on ollut 9.

1.2. Tehtävät, toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on KunL 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tuloksellisuutta tarkastellaan laajasti toiminnan onnistuneisuutena, arvioiden miten hyvin kaupunki täyttää tehtävänsä asukkaiden palvelujen tuottajana.

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Vaikka arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä, se on syytä käsitellä tilintarkastuskertomuksesta erillisenä asiana.

Hallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta (KunL 121.5§). Tarkastuslautakunta toteaa, että arviointikertomuksen vaikuttavuuden kannalta on suositeltava käytäntö, että hallintokunnat käsittelevät arviointikertomuksessa esille otetut asiat oman vastualueensa osalta.

1.3. Yhteys tilintarkastajaan

Kaupungin tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy vastuullisena tilintarkastajanaan JHT Vesa Keso. Toisena tilintarkastajana on toiminut

KHT Heidi Puputti. Lisäksi toimeksiannossa on toiminut avustavia tarkastajia. Vasuullinen tilintarkastaja on toiminut myös tarkastuslautakunnan sihteerinä.

1.4. Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kuntalain ja hallintosäännön edellyttämiä asioita vuosille 2021-2024 hyväksytyn arviointisuunnitelman ja vuoden 2023 vuosityöohjelman mukaisesti. Vuoden 2023 painopistealueena on ollut sivistyslautakunnan alaisesta toiminnasta opetukseen ja kasvatukseen liittyvät tulosalueet sekä kunnanhallituksen alaisesta toiminnasta tietohallinto.

Kokouksiin on kutsuttu kuultaviksi viranhaltijoita vuosityöohjelman mukaisesti. Kuultavina ovat olleet kaupunginjohtaja, hallinto- ja talousjohtaja, sivistysjohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö, Friitalan ja Olavin koulun rehtori, Vanhankylän ja Kaasmarkun koulun rehtori, Harjunpään ja Koskin koulun rehtori, yhteiskoulun rehtori, lukion rehtori, hyvinvointikoordinaattori ja tekninen johtaja.

Tarkastuslautakunta on saanut selvityksiä viranhaltijoiden toimesta kaupungin toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnan tarkoituksenmukaisista ja tuloksellista toteuttamista. Kuultaville on *pääsääntöisesti* annettu etukäteen kysymyksiä, joihin on pyydetty kirjallisia vastauksia. Tarkastuslautakunta on tämän aineiston pohjalta yhdessä viranhaltijan kanssa käynyt esitettyjä asioita läpi.

Osana arviointityötä tarkastuslautakunta seuraa kaupungin toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden toimintaa. Lautakunta on sopinut keskinäisellä työnjaolla eri toimielinten hallinnon seuraamisesta sekä kerännyt tietoja palvelutoiminnan toimivuudesta ja tavoitteiden toteutumisen tilanteesta. Lautakunnan jäsenten hallinnon seurantavastuu on ollut seuraava:

<u>Toimielin</u>	<u>Tarkastuslautakunnan jäsen</u>
Kaupunginhallitus	Kaikki
Sivistyslautakunta	Tuija Itkonen, Vesa-Pekka Raune
Tekninen lautakunta	Antti Roine, Mikael Albrecht
Lupalautakunta	Merja Pihlajasaari-Mäntynen, Hannele Pohjavirta

Viranhaltijoiden kuulemisten, arviointilomakkeiden ja päätösten seurannan lisäksi arviointityön toimintamuotoihin kuuluu mm. erilaisten tutustumiskäyntien tekeminen. Arviointivuoden 2023 aikana tarkastuslautakunta teki tutustumiskäynnin päiväkoti Metsätähteen 5.10.2023.

2 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEKÄ TOIMINNAN TARKOITUKSEN MUKAISUUDEN JA TULOKSELLISUUDEN ARVIOINTI

2.1. Kaupunginhallitus / Tietohallinto

Tietohallintopäällikkö oli estynyt saapumaan kuultavaksi. Kaupunginjohtaja esitteli tarkastuslautakunnalle ajankohtaisia kaupungin tietohallintoon liittyviä asioita. Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan kaupungin tavoitteena on tietohallinnon riskienhallinnan parantaminen.

Tietohallinnon arviointi päätettiin siirtää osaksi vuoden 2024 arviointia.

2.2. Sivistyslautakunta

Arvioinnin painopistealueena on vuonna 2023 ollut sivistyslautakunnan alainen toiminta opetuksen ja kasvatuksen osalta. Tarkastuslautakunta on kokouksissaan kuulut useita viranhaltijoita ja saanut selvityksiä tulosalueiden tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuudesta ja tuloksellisuudesta.

Seuraavassa on esitetty joitakin tarkastuslautakunnan tekemiä havaintoja.

2.2.1 Varhaiskasvatus

Osana varhaiskasvatuksen arviointia tarkastuslautakunta teki 5.10.2023 tutustumiskäynnin päiväkotia Metsätähteen. Tutustumiskäynnillä toimintaa ja tiloja esittelivät varhaiskasvatuspäällikkö Arja Kevätsalo ja päiväkodinjohtaja Päivi Kankaanpää.

Tutustumiskäynnillä tarkastuslautakunnalle esiteltiin v 2023 remontoituja päiväkotitiloja. Saadun selvityksen mukaan tilat ovat remontin jälkeen toimivat ja vastaavat hyvin päiväkodin tarpeita.

Saadun selvityksen mukaan varhaiskasvatuksessa on 7 päiväkotia, 2 ryhmäperhepäiväkotia, 2 perhepäivähoitajaa, 2 yksityistä päiväkotia sekä 1 yksityinen ”ryhmäperhepäiväkoti”. Lisäksi ostetaan noin 20 paikkaa Porin yksityisistä päiväkodeista. Kunnallisissa hoitopaikoissa on noin 135 työntekijää. Varhaiskasvatuksen piiriin kuuluu noin 550 lasta.

Taloudellisten tavoitteiden osalta tarkastuslautakunta toteaa, että toiminta on ollut tavoitteiden mukaista.

Vuoden 2023 talousarvion tavoitteen ” palveluiden tehokas ja laadukas järjestäminen” saavuttamiseksi tehtyinä toimenpiteinä todettiin, että uuden päiväkodin suunnittelu on aloitettu ja avoimen päiväkodin toiminta on aloitettu 1.8.2023. Digitaalisuuden kehittämisen osalta todettiin, että työ on vielä aloittamatta ja että asia siirtyy seuraavaan vuoteen.

Talousarvion tavoitteen ”osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilökunta” osalta todettiin, että koulutussuunnitelma on pystytty toteuttamaan suunnitellusti.

Tarkastuslautakunnalle on selvitetty työhyvinvointiin liittyviä asioita. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että työhyvinvointikyselyitä tehdään säännöllisesti ja että tarvittaessa tehdään työhyvinvointiin liittyviä toimenpiteitä.

Talouden tasapainotavoitteen osalta todettiin, että yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelikorotukset valtakunnalliselle keskitasolle ovat lisänneet kuluja ja kaupungin perimien varhaiskasvatusmaksujen pienentäminen (valtakunnallisesti 1.3.2023 alkaen) on vähentänyt tuloja noin 30 %.

Saadun selvityksen mukaan strateginen tavoite ”Satakunnan terveimmät ja liikkuvimmat kuntalaiset” on huomioitu varhaiskasvatuksessa ja tähän liittyviä toimenpiteitä on suunniteltu vuodelle 2024.

Merkittävimmistä riskeistä tuotiin esille mm. epävarmuus asianmukaisten toimitilojen saamiseksi sekä vakinaisen henkilökunnan rekrytointivaikeudet ja heikko pito-voima.

Tunnistetuista riskeistä huolimatta tarkastuslautakunta katsoo, että varhaiskasvatuksen palvelut on järjestetty laadukkaasti.

2.2.2 Peruskoulutus/ alakoulut

Saadun selvityksen mukaan Friitalan koulussa on 320 oppilasta, 23 opettajaa ja 9 koulunkäynninohjaajaa. Oppilaista 25 on erityisen tuen oppilaita ja 9 on S2 -oppilasta. Vuosina 2019-2022 oppilasmäärä on ollut noin 340-350. Opettajien määrässä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia, opetushenkilöstöä on 23 ja koulunkäynninohjaajia 9.

Oppilaskohtaiset kustannukset ovat olleet vuosina 2019 ja 2020 noin 6 500 € ja vuosina 2021-2022 noin 6 800 €.

Olavin koulussa on 66 oppilasta, jotka kaikki ovat erityisen tuen piiriin kuuluvia. Näistä 36 on pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita ja näistä 18 on vaikeimmin kehitysvammaisia. Lainsäädäntö edellyttää, että erityisen tuen oppilaita on 4-10 / luokka ja pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita enintään 8 / luokka sekä vaikeimmin kehitysvammaisia enintään 6 / luokka. Koulussa on 10 erityisluokanopettajaa ja 33 koulunkäynninohjaajaa. Oppilasmäärä on ollut tasaisessa nousussa ja henkilökunnan määrä on seurannut tätä kehitystä lainsäädännön asettamissa rajoissa.

Oppilaskohtaiset kustannukset ovat olleet vuosina 2021 ja 2022 noin 22 000 €.

Saadun selvityksen mukaan kaupungin strategisen tavoitteen ”Satakunnan terveimmät ja liikkuvimmat kuntalaiset” saavuttamiseksi tehtyinä toimenpiteinä esitettiin mm. koko koulun liikuntasuunnitelma, koulun omat kerhot sekä harrastamisen Suomen -malli -kerhot, välituntiliikunta, toiminnallinen opetus ja Move-mittaukset.

Friitalan ja Olavin koulujen toiminnan kehittämiseksi tehtävinä toimenpiteinä tuotiin esille mm. yleis- ja erityisopetuksen yhtenäiskouluun siirtyminen, vuosiluokkarakenne sekä oppilaiden että henkilöstön osalta sekä muiden kuin pidennetyn oppivelvollisuuden erityisen tuen oppilaiden sijoittaminen omaan lähikouluunsa.

Vanhankylän koulun osalta todettiin, että oppilasmäärä on 329 ja opetushenkilöstöä 32. Oppilaista 28 on S2 -oppilaita. Opetusryhmien koko on pienimmillään 18, suurimmillaan 27 ja keskimäärin 21,2. Oppilaskohtaiset kustannukset ovat nousseet ja ovat tällä hetkellä noin 7 000 € / oppilas.

Kaasmarkun koulussa on 60 oppilasta. Oppilaskohtaiset kustannukset ovat olleet noin 8 000 €.

Tarkastuslautakunnalle selvitettiin toimenpiteitä, joilla pyritään varmentamaan opetuksen laadun yhdenmukaisuutta Ulvilan kaupungin alueella.

Tarkastuslautakunnalle selvitettiin työn kuormittavuuteen liittyviä asioita. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että opetustoimen henkilöstön työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota.

Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan koulukiusaamisen vähentämiseksi on tehty suunnitelmallisesti töitä. Näillä toimenpiteillä on ollut vaikutusta koulukiusaamisen vähenemiseen.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että koulukiusaamisen toteutumista seurataan aktiivisesti ja että ongelmaan reagoidaan asianmukaisesti.

Saadun selvityksen mukaan Harjunpään koulussa on perusopetuksessa 126 oppilasta. Koskin koulussa on perusopetuksessa 59 oppilasta kolmessa opetusryhmässä.

Koskin koulun perusopetuksen kustannukset ovat olleet vuonna 2022 10 402 €/oppilas. Koskin koulun kustannuksiin vaikuttaa oppilaiden kuljetusten kustannukset. Harjunpään koulun osalta vuoden 2022 kustannukset olivat 7 249 €/oppilas.

Opetuksen laadun osalta todettiin, että Koskin koulun tilaongelmista johtuen erityisesti liikunnan ja käsityön opetuksessa ei aina päästä tavoiteltuun laatuun.

Opetuksen laadun osalta tarkastuslautakunnalle todettiin myös, että kouluilla on resurssipulaa koulukuraattoreista ja erityisopettajista. Rehtori katsoi, että pienryhmäopetuksen lisäämisellä olisi positiivisia vaikutuksia.

Koulun toiminnan kehittämistoiveena esitettiin toimitiloihin liittyviä parannuksia.

Koko kaupungin peruskoulutuksen kehittämiseksi tehtävinä asioina tuotiin esille digitaalisen ympäristön kehittäminen, riittävien resurssien saaminen opiskeluhooltoon ja henkilöstön vakinaistaminen.

Tarkastuslautakunnalle on selvitetty työhyvinvointiin liittyviä asioita. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että työhyvinvointikyselyitä tehdään säännöllisesti ja että tarvittaessa tehdään työhyvinvointiin liittyviä toimenpiteitä.

2.2.3 Peruskoulutus / yläkoulu

Uvilan yhteiskoulu on Ulvilan ainoa yläkoulu. Saadun selvityksen mukaan koulussa on luokilla 7-9 yhteensä 481 oppilasta. Lisäksi on neljä pienryhmää, yhteensä 38 oppilasta. Kuljetusoppilaita on 141. Opettajia on 42 ja ohjaajia 8. Saadun selvityksen mukaan oppilasmäärä tulee olemaan melko vakaa seuraavat 7 vuotta. Tämän jälkeen oppilasmäärän ennustetaan laskevan selkeästi.

Tarkastuslautakunnalle selvitettiin Ulvilan Yhteiskoulun oppilaskohtaisten kustannusten kehitystä vuosina 2019-2023. Saadun selvityksen mukaan kustannusten kehitys on ollut nouseva ja oli v 2019 8814 €/oppilas ja vuonna 2023 9091 €/oppilas. Poikkeuksena oli vuosi 2021, jolloin oppilasmäärä oli poikkeuksellinen pieni (428) ja oppilaskohtainen kustannus 9 155 €/oppilas.

Tarkastuslautakunnalle selvitettiin myös Ulvilan perusopetuksen menojen kehitystä vuosina 2019-2022 sekä vertailu Satakunnan verrokkikuntiin. Saadun selvityksen mukaan Ulvilan oppilaskohtainen kustannus on ollut tarkasteluajanjaksolla 9 380 € - 9 915 €. Kustannus on ollut hyvin lähellä Satakunnan verrokkikuntien lukuja.

Yhteiskoulun rehtori selosti tarkastuslautakunnalle, mitä toimenpiteitä on tehty strategisen tavoitteen ”Satakunnan terveimmät ja liikkuvimmat kuntalaiset” saavuttamiseksi. Saadun selvityksen mukaan toimenpiteitä on tehty koulupäivien aktiivoinnissa, kerhotoiminnalla, osallistumalla liikuntapaikkarakentamiseen, Ulvilan kulttuuripolun suunnittelussa sekä oppilaiden osallistamisessa.

Saadun selvityksen mukaan oppimistulosten kehitystä seurataan mm. keväisin järjestettävän valtakunnallisen kokeen avulla.

Saadun selvityksen mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimistulokset ovat olleet selkeästi laskusuunnassa. Perusteina laskusuunnalle esitettiin mm. yleisesti heikentynyt opiskelumotivaatio, sanavaraston köyhtyminen, kännykkä ja keskittymisvaikeudet. Kehityssuunta vastaa valtakunnallista kehitystä.

Matematiikan osalta todettiin, että arvosanakeskiarvossa on ollut lievää laskua, parhaimmillaan 6,5 ja heikoimmillaan 6-. Englannin kielen valtakunnallisten kokeiden arvosanakeskiarvo on ollut selkeässä noususuunnassa. Arvosanakeskiarvo on ollut parhaimmillaan (v 2023) 8 ja heikoimmillaan (v 2018) 7-. Ruotsin kielen osalta todettiin, että oppimistulokset ovat olleet heikkoja. Saksan kielen etäryhmien oppimistulokset ovat olleet lähiryhmää heikommat.

Reaaliaineissa ei osallistuta valtakunnallisiin kokeisiin. Opettajilta saadun palautteen mukaan oppimistuloksissa on menossa kehitys, jossa oppimistuloksissa erityisen vahvoja oppilaita on edelleen mutta erityisen heikkojen oppilaiden osuus kasvaa. Lisäksi heikentynyt lukutaito ja tekstin ymmärtäminen näkyy reaaliaineiden oppimistulosten kehityksessä.

Taito- ja taideaineiden osalta todettiin, että oppilaiden hienomotoriset taidot ovat heikentyneet. Myös oppilaiden, keskittymiskyky, käsitteiden tunteminen ja teknikkoiden hallinta on heikentynyt. Liikunnan osalta todettiin, että uuden opetussuunnitelman hengen mukaisesti liikunnassa testaaminen ei ole kiellettyä, mutta sitä ei tulisi käyttää arvosanan antamisen perusteena. Täten liikunnan oppimistuloksia ei ole pystytty seuraamaan kovin systemaattisesti eikä myöskään seuraamaan miten oppilaiden taito- tai muut fyysiset ominaisuudet olisivat kehittyneet.

Tarkastuslautakunnalle on selvitetty koulupudokkaiden tilannetta Ulvilassa. Tarkastuslautakunta esittää huolensa nuorten hyvinvoinnista ja syrjäytyneisyydestä.

Kaupungin peruskoulutuksen kehittämiseksi tehtävinä toimenpiteinä tuotiin esille 6. luokkien ruotsin opetusvastuun siirtäminen aineenopettajille. Lisäksi saksan kielen opintoihin toivottiin mahdollisuutta pienempiin opetusryhmiin ja kaikille mahdollisuutta valita etä- tai lähiryhmä. Kehittämiskohteina tuotiin esille myös kotien tuki ja asenne koulua kohtaan sekä älypuhelimet ja digitaalisuuden negatiiviset vaikutukset erityisesti taito- ja taideaineissa.

2.2.4 Lukio

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen osalta todettiin, että talousarviossa asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Tarkastuslautakunnalle selvitettiin lukion opiskelija- ja henkilöstömäärien muutoksia vuosina 2019-2023. Saadun selvityksen mukaan opiskelijamäärä on ollut laskussa ja on tällä hetkellä 244. Oppilasmäärän laskulla on yhteys ikäluokkien pienemiseen. Kustannukset oppilasta kohden ovat nousseet tarkasteluajanjaksolla noin 16 % ja oppituntia kohden noin 4 %. Henkilöstön määrä on vähentynyt tarkasteluajanjaksolla 23 -> 19.

Saadun selvityksen mukaan Ulvilan lukion opiskelija-aines on ollut opintojen alussa valtakunnallisesti 11. heikoin. Lukiosta valmistuneiden vertailussa Ulvilan lukio on ollut kolmanneksi paras Satakunnassa.

Lukiotoiminnan merkittävimpinä riskeinä tuotiin esille opiskelijamäärän väheneminen ja heterogeenisuus ikäluokkien pienentyessä, pätevän opetushenkilöstön saaminen, taloudellisten resurssien turvaaminen, musiikkilinjan vetovoimaisuus sekä valtioneuvoston toimenpiteisiin liittyvä epävarmuus.

2.2.5 Hyvinvoinnin ja terveyden tavoitteiden arviointi

Hyvinvointikoordinaattori on selvittänyt tarkastuslautakunnalle HYTE-kertoimen kriteereihin ja vaikutuksiin liittyviä asioita. Hyvinvointikoordinaattori on aloittanut määräaikaissa toimessa syksyllä 2023.

Saadun selvityksen mukaan HYTE-kerroin muodostuu prosessi-indikaattoreista ja tulosindikaattoreista. Tarkastuslautakunnalle selvitettiin indikaattorien sisältöä. Kunnan saama hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa lasketaan kaavalla: hyvinvoinnin ja terveyden perushinta (18.89€) x kunnan asukasluku x kunnan HYTE-kerroin / koko maan HYTE-kerroin.

Toiminnallisena tavoitteena on ollut, että Ulvilan HYTE-kerroin on vähintään valtakunnan keskiarvossa. Saadun selvityksen mukaan tähän tavoitteeseen on päästy vuonna 2023.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin yksi strateginen tavoite on asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Toimintakertomuksessa on esitetty tämän strategian tavoitteen toteutumista vuonna 2023.

2.3. Tekninen lautakunta

Tarkastuslautakunta toteaa, että toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on olennaisilta osin saavutettu.

Keskeisinä toimintaan liittyvinä kehittämiskohteina tekninen johtaja toi esille hankinnat, isojen hankkeiden toteuttamisen sekä toimialojen ja osastojen välisen yhteistyön.

Suurten hankkeiden osalta todettiin, että vuoden 2023 suurin investointi yhdysvesijohto Pori-Ulvila on viivästynyt noin 4 kk ja on edelleen kesken. Myöhästyminen on ollut pääosin urakoitsijasta johtuvaa, osittain syy on myös tilaajan suunnitelmamuu-toksissa.

Toimialojen ja osastojen välisen yhteistyön kehittäminen edellyttää panostusta henkilöstöhallintoon. Tarkastuslautakunnalle selvitettiin henkilöstöhallinnon kehittämiseksi tehtyjä ja suunniteltuja toimenpiteitä.

2.4. Kaupungin taloutta kuvaavien tunnuslukujen toteutuminen

Vuoden 2023 alusta voimaan tullut hyvinvointialueuudistus on aiheuttanut huomattavia muutoksia

Vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaan toimintatuottojen talousarviototeutuma on 102,4 %, toimintakulujen 101,1 %, verotulojen 102,5 % ja valtiosuukien 100,0 %. Tuloslaskelman osoittama vuosikate on 8,3 M€ ja tilikauden ylijäämä 4,9 M€. Talousarviossa vuosikate oli 7,7 M€ ja tilikauden ylijäämä 4,6 M€. Investointimenot olivat vuonna 2023 yhteensä 4,7 M€, joka on 0,2 M€ vähemmän kuin talousarviossa. Investointimenojen talousarviototeutuma on 94 %.

Kaupungin omavaraisuusaste oli 65,0 %. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 60,2 % ja avaavan taseen 1.1.2023 tiedoilla 57,1 %. Omavaraisuutta voidaan pitää kohtuullisen hyvänä. Tavoitteena omavaraisuuden osalta pidetään 70 %. Suhteellinen velkaantuneisuus oli 47,1 %. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 30,7 %. Tavoitteena suhteellisen velkaantuneisuuden osalta pidetään alle 30 %. Kriisitalouden rajana on pidetty 50 %. Suhteellisen velkaantumisen kasvuun on olennaisesti vaikuttanut tulorahoituksen väheneminen hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä.

Kaupungin lainakantaa voidaan pitää melko pienenä, 16,0 M€, 1 279 €/asukas. Alhainen lainakanta heijastuu myös lainanhoitokatteeseen (2,64), joka on hyvällä tasolla. Pieni lainakanta kertoo lähtökohtaisesti siitä, että investointeja on voitu rahoittaa tulorahoituksella. Pienellä lainakannalla voi olla yhteys myös mahdolliseen korjausvelan kasvuun. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että korjausvelan kasvua seurataan aktiivisesti.

Tilinpäätöksen mukaan taseessa oleva kertynyt ylijäämä on 12,0 M€, eli 960 €/asukas.

Laajempi katsaus tilintarkastajan tarkastuspiiriin kuuluvien kuntien talouden tunnuslukuja vuosilta 2014-2023 toimitetaan osana tilintarkastajan raporttia.

3. KAUPUNKIKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaupunginvaltuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille strategiaan perustuvia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita. Ennen valtuuston päätöstä tavoitteista on neuvoteltu tytäryhteisöjen kanssa. Yhteistyössä valmistelluilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on konsernin kokonaisedun mukaista.

Kaupunginhallituksen tulee antaa valtuustolle puolivuositain raportti yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvio tulevasta kehityksestä ja riskeistä.

Toimintakertomuksessa tulee antaa selvitys valtuuston kuntakonsernille asettamien tavoitteiden toteutumisesta. Kuntakonsernin tavoitteet jakaantuvat konsernijohdolle ja tytäryhteisöille asetettuihin tavoitteisiin. (Konserniohje 2.7)

Toimintakertomuksessa on selvitetty tytäryhteisöille vuodelle 2023 asetettuja tavoitteita, keskeisiä tapahtumia sekä tavoitteiden toteutumisen tilaa 31.12.2023. Toimintakertomuksen mukaan tytäryhtiöt ovat raportoineet riskeistä ja niiden vaikutuksista vuoden 2023 toimintaan ja talouteen tilinpäätöksen yhteydessä.

Kaupunkikonsernin vuosikate oli 9,7 M€. Tämä on 206,1 % poistoista. Tilinpäätösten perusteella laskettava kriisikunnan raja täyttyy, mikäli tämä on alle 80 %. Laskennallinen lainanhoitokate oli 2,3. Kriisikunnan raja täyttyy, mikäli tämä on alle 0,8.

Lainakanta oli 2 482 €/asukas ja lainojen ja vuokravastuiden määrä oli 2 484 €/asukas. Neljäs kuntalain mukainen erityisen vaikean taloudellisen aseman mittari on kunnallisveroprosentti, joka tulee olla vähintään 2 %-yksikköä enemmän kuin keskimäärin.

Konsernitaseen kertynyt alijäämä oli tilinpäätöksessä -64 €/asukas. Edellisessä tilinpäätöksessä alijäämä oli -456 €/asukas. Tarkastuslautakunta toteaa, että mikäli konsernitaseen kertynyt alijäämä on vähintään 500 €/asukas ja seuraavana vuotena vähintään 1 000 €/asukas, voidaan käynnistää Kuntal 118 § mukainen arviointimenettely. Menettelyssä kaupunki ja valtio yhdessä selvittävät kaupungin mahdollisuudet turvata asukkaille lainsäädännössä edellytetyt palvelut.

4. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta on suorittanut vuoden 2023 osalta lakimääräisen arviointitehtävänsä ja jättää tämän arviointikertomuksen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Ulvilassa 16.5.2024

Jari Holmberg
puheenjohtaja

Vesa-Pekka Raune
varapuheenjohtaja

Hannele Pohjavirta

Tuija Itkonen

Juha Hernberg

Mikael Albrecht